

O babách, které se bály Boha, ale ne lidí

Text: Ex 1,21

j+s 31.1.2016

čtení: Ex 1

Písň: 175 442 684 397,11-13

Četli jsme v posledních týdnech příběhy rozvětvené rodiny – Josefa a jeho bratří. Hlad je přivedl do cizí země a tam o ně bylo nečekaně postaráno (díky Josefovi): najednou se ukázalo, že Bůh umí obrátit v dobré i to, co vypadalo zcela beznadějně. Nejen údel hladových, ale i zašmodrchané lidské vztahy.

Budete-li v Bibli hledat perfektní mravní vzory, moc nepořídíte. Zato inspirativních příběhů je tam spousta: lidi si v nich vedou někdy líp, někdy hůř – my na to koukáme z dálky a máme o čem přemýšlet. O tom, co je dobře, a co dobře není.

Třeba takový Mojžíš, to byla pane postava! Zrovna se má narodit (v příští kapitole této knihy se mu to přihodí) a nikdo z lidí netuší, že zrovna on jednou povede celý národ ze zlých časů k lepším. Nikdo to neví a navíc teď zrovna nějak přitahuje a jeho národu je čím dál hůř.

Nebylo to pro ně tady v Egyptě tak zlé vždycky. Však už jsem ten příběh připomínal: Muž jménem Jákob měl spoustu synů a deset z nich prodalo bráchu (na kterého žárlili) obchodníkům jako otroka. Otci řekli, že ho zabila divá zvíř, a on se rozhodl umřít taky, protože touhle událostí – zdálo se mu – náhle vzaly za své jeho sny a ideály a snad i Boží požehnání a všechno.

Jenže člověk nemá soudit ukvapeně, chce to čas a větší rozhled. Jákob sténá, nařiká, a jeho prodaný syn Josef se mezitím octne v Egyptě a věci se zvolna začínají měnit k lepšímu. Čtenář už by se nad otcovým bédováním ušklíbl (“tak vidíte, jak to umí Pán Bůh skvěle zařídit”) – jenže ouha, Josefa najednou zavrou do vězení, a ač je bez viny, zavání to trestem smrti. Zas to vypadá na náhlý konec, jenže – pamatujete? – ono to chce čas a rozhled: Z vězení zanedlouho vedla cesta až k trůnu, z Josefa je vlivný poradce samotného krále a zachrání spoustu lidí před smrtí hladem. Tehdy se Hebrejové sestěhovali do Egypta a vedlo se jim dobře. Dobře to Pán Bůh zařídil, povídali si.

První dějství mělo velmi dobrý konec. Jenže farao se z trůnu přestěhoval do nějaké pěkné pyramidy (však i Josef byl už po smrti) a nový král celou tuhle historii, kterou vám tu povídám, už neznal. I pravil sobě “Co je to vůbec za lidi, tihle Hebrejové, vždyť je jich jako kobylek, jako much! Uděláme to chytře, naděláme si z nich otroky a otrokyně a ustanovíme nad nimi dráby.”

Taky že ano. Drábi je tloukli, robota byla příšerná, Hebrejové si po večerech vyprávěli, jak suroví jsou ti jejich egyptští páni a jak na ně Bůh nejspíš zapomněl – kdepak, nezapomněl, ovšem to nejhorší mělo teprve přijít. Král, jenž se považoval za moudrého, nařídil porodním asistentkám, aby hned po porodu – narodí-li se syn – sprovodili nemluvnata ze světa (dcery nechte, však je převychováme na Egyptanky a bude to, povídá).

No to je pěkné nadělení: Vlastně to znamená, že tenhle národ skončil, od zítřka začíná systematické vyvražďování.

To to dopadlo, láteří lidi. Jedni jsou pobouřeni, co je tohle za svět, když se tu dějí takové věci, druzí jsou zoufalí, protože jim chtějí zabít syna, co se má nazítří narodit; kams to, Bože, oči dal, že nevidíš naše utrpení?

Jaképak nevidí utrpení, namítnou pamětníci: ono to chce vždycky čas a větší rozhled. Nikdy nás v tom ještě Pán Bůh nenechal samotné, když bylo zle. Tak se na něj spolehněte i teď.

Teď bych měl honem dodat, co znamená *spolehnout se* na Pána Boha: vůbec to neznámá sednout si do křesla k televizi nebo na kopec pod keř jak Jonáš, nic nedělat a “tak se, Bože, ukaž, co dovedeš.” To ne. Spolehnout se znamená třeba to, co provedly v tomhle příběhu dvě porodní báby, Šifra a Púa: “My ten život, co ho Pán Bůh dal, ničit nebudeme, ať se farao třeba vztekne.” Spolehnout se na Boha znamená velkou odvahu: hlava státu poručila, špatný zákon vydala, a my si to budeme dělat po svém. Zabíjet se nebude.

Už víme, že se má Mojžíš teprve narodit, a bude to věru událost, vždyť pro něj má Bůh do budoucna velikánský úkol. Jenže do toho přišel ten králův výnos, že novorozené kluky čeká okamžitá smrt. Nebylo

z toho žádné rozumné východisko. A že se našly dvě porodní báby, které se tomu faraonovu nesmyslu vzepřely? Prosím vás, viděli jste někdy mapu Egypta? Víte, jak je to velická země? Víte, kolik se tam muselo rodit dětí? A co v tom množství asi tak zmůžou dvě porodní báby?

Nevím, co zmůžou, ale něco asi ano, když se kvůli nim farao rozlítil a předvolal si je: “Jak to, že ty nemluvnata nezabíjíte?” Ty dvě odhadly, že farao porodům nerozumí, a řekly mu, že Hebrejky rodí děti jakoby nic, skoro mezi řečí, kdepak by potřebovaly jezdit do porodnice! Co na to řekl farao, to nevím, ale ono je to jedno, na faraonovi přece už nezáleží. Vždyť Bible ani nezapsala jméno toho slavného vládce z veliké říše. Proč taky? Důležitější byly dvě porodní sestřičky, jejichž jména tu máme na památku dodnes.

Proč byly ty dvě statečné dámy důležitější než jakýsi obyčejný král? Ono to souvisí s tím spolehnutím na Boha, jak jsem o tom před chvílí mluvil. Bible nedává za vzor ty dvě (vždyť o nich skoro nic nevíme), ale dává za příklad jejich spolehnutí. Ty *báby se bály Boha*, stojí v bibli psáno a spousta lidí si řekne: “Já se nikoho nebojím a bát se ani nechci” a víru odvezou do šrotu. Omylem, když se řekne v Bibli bázeň, není to děs ani strach, je to něco jiného:

My k tobě máme úctu, Bože (však jsi pro nás autorita), a zároveň ti důvěřujeme. Kdysi se tomu říkalo: báby se bály Boha. Co lidí se jim kvůli tomu naposmívalo, a sami se přitom taky báli: někdo se bál faraona, někdo se bál, že přijde o peníze, někdo se bál strašidel, někdo tmy, někdo všeho – a ty báby, ty se nebály. Nebály se faraona, nebály se, že jim sebere prémie, nebály se, že to na ně někdo řekne...

Zkrátka: Kdo se bojí Boha, ten se nemusí bát nikoho jiného. A bát se Boha má i tu výhodu, že se vlastně bát nemusíte, protože – to už jsem před chvílí říkal – tu nejde o žádný strach, ale o úctu a důvěru a lásku.

Otroci a otrokyně sice byli ještě celí zoufalí, jak to všechno bude (a žádná legrace to skutečně nebyla), ale někdy stačí pár statečných, co se spolehnou na Boha, a všechno je to jinak. Tak se stalo, že faraonovi ty jeho plány nevyšly. Právě kvůli těm statečným, co se spolehli na Boha.

Král poručil, špatný zákon vydal, a tak se dvě statečné (a po nich jistě další) rozhodly, že to budou dělat jinak. Ovšem ne jen tak po svém, ale tak, jak chce Bůh. A právě to bývá někdy potíž: poznat, co je dobré, a co dobré určitě není. To ví pořádně jen Bůh, my to víme jen někdy, jen trochu, a někdy se přitom pořádně spleteme. Však proto se tomu spolehnutí na Boha říkávalo bázeň: protože co je dobré, to ví jen Bůh.

Zítří se narodí Mojžíš a narodí se do podivné doby. Jeho lidu je zrovna hrozně zle, bojí se a naříkají, a právě v tu chvíli se chystá další etapa, ve které Bůh lidem opět pomůže. Chce to čas a větší rozhled, abychom si toho pořádně všimli. A vždycky to bude chtít pár statečných, co mají rádi Boha, a proto se nebojí lidí, a taky mají rádi své bližní, protože to k tomu přece patří.

Tak to bylo tehdy a je to tak pořád, i za našich dnů.